

Interculturele taalbeschouwing in het secundair onderwijs

1 maart 1995

Auteur: Ilse Humblet

Volume: 24

Nummer: 4

Pagina's: 59-66

Documenten

- [vonk_jrg24_053.pdf](#)

y interculturele taalbeschouwing in het secundair onderwijs ilse humblet de stelling dat intercultureel onderwijs meer is dan af en toe een lesje over marokkaanse feesten of een themaweek over racisme loopt als een rode draad door dit vonk nummer interculturalisme moet eigenlijk zeer impliciet aanwezig zijn op school het mag af en toe eens expliciet aanwezig zijn maar dat is te beperkt cf flip paelman in l etranger c est mon ami intercultureel onderwijs in vlaanderen in dit nummer maar als je bij wijze van voorbeeld enkele uitgewerkte lessen wil opnemen is het moeilijk dit impliciete spontane karakter van ico weer te geven vandaar dat de redactie toch opteerde voor mate riaal waarin op een vrij expliciete manier aan ico gewerkt wordt j at volgt zijn twee lessen taalbe onderwijs en maken deel uit van het thema schouwing g9m b t taalgebruik anders dan gewoon de doelstelling van waarin ingegaan wordt op het deze lessen is dat de leerlingen zich bewust beg ri p vooroordeel ze werden ont worden van eigen vooroordelen stereoty wikkeld voor een voorbereidend pen en dat ze vooroordelen in teksten leren pakket op de methode klimop nederlands herkennen voor de eerste graad van het secundair les 1 een ier d ri nkt veel bier fase 1 opdracht 1 waar of niet waar de leerlingen maken in groepjes van twee zonder nadere toelichting opdracht 1 de ant woorden worden klassikaal besproken zonder daarom al in te gaan op het begrip vooroor deel maart april 1995 nummer 4 24e jaargang nrtli hieronder staan vijftien uitspraken zijn die allemaal waar duid de beweringen die niet waar zijn aan met een kruisje 1 nederlanders zijn gierig 2 belgen zijn dom 3 statistisch gezien leven vrouwen langer dan mannen 4 limburgers zijn vriendelijke mensen 5 leraars kunnen ook fouten maken 6 roken is slecht voor de gezondheid 7 gastarbeiders pakken het werk van de belgen af 8 jongens zijn slimmer dan meisjes 9 aids krijg je door te zoenen 10 migranten willen geen nederlands l eren 11 aan drugs kan je verslaafd raken 12 mannen zijn nooit bang 13 zigeuners zijn dieven 14 vrouwen kunnen niet autorijden 15 als we gebrek aan vitaminen hebben worden we ziek fase 2 nagesprek bij opdracht 1 de feitelijke beweringen 3 5 6 11 en 15 zijn geen vooroordelen de overige zijn stereoty pen generalisaties of regel-

rechte onwaarheden in deze les wordt de term vooroordeel gehanteerd waarbij stereotype als een onderdeel van een vooroordeel wordt beschouwd om te voorkomen dat bepaalde uitspraken voor oordeel bevestigend gaan werken is het belangrijk steeds te wijzen op het onjuiste karakter ervan de bundel reageren op racistische vooroordelen in de klas van de projectgroep sociale agogiek van de rug of wedem cahier nr 1 twintig vooroordelen over migranten en hun weerlegging een uitgave van het Hoger Instituut voor de Arbeid van de KU Leuven kunnen hierbij van hulp zijn fase 3 lectuur Nederlanders zijn gierig Belgen zijn dom neming gebeurt meestal bij een of meer Indië Italianen zijn spaghetti eters Turken zijn viduen van een bepaalde groep maar wordt gastvrij zulke uitspraken noemen we ste dan met de hele groep verbonden soms is reotypen bij een stereotype plakt men een hetgene wat men waargenomen heeft zelfs etiket op een groep of een volk op basis van niet echt waar iets wat men heeft waargenomen die waar rmt 24e jaargang nummer 4 maart april 1995 hoofddeksel ik zie ik zie wat jij niet ziet over vooroordelen in strips uitgave Anne Frank Stichting en het nblc stereotypen zijn meestal negatief maar ze zich ook naar gedragen ze hebben een voor kunnen ook positief zijn denk maar aan uit oordeel tegen die mensen bij vooroordelen spraken als Turken zijn gastvrij Limburgers spelen negatieve gevoelens en de wil om de zijn gezellig Japanners zijn altijd heel andere slechter te behandelen een rol beleefd stereotypen kunnen invloed hebben op de waarneming want als mensen een vooroordelen kunnen op verschillende bepaald beeld in hun hoofd hebben willen manieren ontstaan door eigen ervaringen te ze dat de werkelijkheid ook overeenstemt veralgemenen of door vooroordelen over te met dat beeld als een persoon uit een nemen van anderen leerlingen uit de klas bepaalde groep niet beantwoordt aan bepaal vrienden familieleden sommige mensen de stereotypen gaan we dat individu zelfs laten zich ook beïnvloeden door wat politie als abnormaal beschouwen een onbeleefde ke partijen zeggen of door de media Japanner een vrijgeveige Nederlander en een Marokkaan die zeer goed Nederlands praat stereotypen en vooroordelen kom je eigen ziet men dan als een uitzondering lijk overal tegen in boeken en in strips op de televisie in de krant en in tijdschriften soms blijven mensen zo hard in sommige soms komen ze heel duidelijk naar voren negatieve stereotypen geloven dat ze nega maar in vele andere gevallen moet je al heel tief over bepaalde mensen gaan denken en er goed lezen of kijken vooraleer je ze ontdekt goed Nederlands Jandaa6 nog geen Nederlandse ontmoet die ged Nederlands f 1 r f t t na ik zie ik zie wat jij niet ziet over vooroordelen in strips uitgave Anne Frank Stichting en het nblc maart april 1995 nummer 4 24e jaargang nit bronnen met het oog op taal s hertogenbosch lpc 1990 leuk of niet over karikaturen en stereotypen den Haag Amsterdam nblc Anne Frank Stichting 1987 fase 4 opdracht 2 juist of fout om de betekenis van het begrip vooroordeel voor de leerlingen duidelijk af te bakenen wordt hen gevraagd aan te duiden of de volgende beweringen juist of onjuist zijn welke van de volgende beweringen zijn juist welke niet zet een voor de bewering die juist zijn en een voor diegene die fout zijn m 1 een vooroordeel is een juist idee over mensen van een bepaalde groep 2 vooroordelen hebben te maken met positieve gevoelens 3 bij een vooroordeel speelt de wil om mensen van een bepaalde groep slechter te behandelen een rol 4 een vooroordeel heeft te maken

met een grondige kennis van de zaak of per k i soon 5 een vooroordeel is een negatief en onjuist oordeel over bepaalde groepen men td ra h sen y n hoe kan je de foute beweringen verbeteren stel aan de hand van deze beweringen een juiste omschrijving van het begrip vooroordeel samen fase 5 nagesprek bij opdracht 2 de volgende beweringen zijn fout 1 juist onjuist 2 positieve negatieve 4 grondige te geringe een vooroordeel is een onjuist overhaast oordeel over mensen van een bepaalde groep negatieve gevoelens en de neiging om die bepaalde groep slechter te behandelen spelen daarbij een rol x ome nn p 24e jaargang nummer 4 maart april 1995 opdracht 3 toch vooroordelen de antwoorden van de leerlingen bij opdracht 1 worden nog eens overlopen in het licht van de bovenstaande omschrijving van het begrip vooroordeel van welke van de uitspraken uit opdracht 1 dacht je dat ze juist waren te rwijl het achteraf toch vooroordelen bleken te zijn begrijp je nu waarom we die beweringen vooroordelen noemen les 2 de voetbalwedst rijd fase 1 lectuur de leerlingen lezen individueel de volgende tekst het was al kwart over negen en bart was graag meega an naar de volgende training ja nog niet klaar over een uurtje zou de wed de eerste keer dat hij meegegaan was had strijd beginnen en hij moest zich nog wassen hakim erg veel indruk gemaakt niemand en aankleden zijn zus els was hem net voor had ooit verwacht dat hij zo goed zou kun geweest in de badkamer en met vrouwen is nen voetballen het altijd hetzelfde ze hebben uren nodig om nu zaten ze samen in de bus op weg naar de zich klaar te maken daar ging de bel al het wedstrijd eenmaal bij het sportveld aange was zijn v ri end sven die hem kwam opha komen liepen ze snel naar de kleedkamer len ze zouden samen met de bus naar het om hun voetbalkledij aan te trekken bart sportterrein rijden eerst had svens moeder durfde zijn sportzak niet in de kleedkamer voorgesteld om hen met de auto te brengen achterlaten w ant vlak naast het voetbalveld maar bart nam liever de bus want met vrou stond een woonwagenkamp en met zigeu wen achter het stuur weetje maar nooit op ners in de buurt kon je niet voorzichtig weg naar de bushalte pikten ze hakim op genoeg zijn hakim was een marokkaanse jongen die nog toen ze het veld opkwamen hoorde bart niet zo lang in de buurt woonde hij zat in een m an op de tribune zeggen he nu spe dezelfde klas als bart en sven de ouders len die parasieten ook al voetbal we gaan van bart keurden de v riendschap tussen bart lachen maar toen ze hakim eenmaal zagen en hakim in het begin niet goed maar toen voetballen lachten ze helemaal niet ze bart hen verteld had dat hakim een intelli waren echt geimponeerd door zijn prach ti g gente en goedgeklede marokka an was gin voetbalspel gen ze wel akkoord ba rt had hakim enkele weken geleden gevraagd of er in marokko ook gevoetbald werd hakim had geant woord dat hij in belgie geboren was en dat hij meer afwist van het voetbal in belgie dan van het voetbal in marokko hij wilde wel maart april 1995 nummer 4 24e jaargang nn fase 2 opdracht 1 onderstreep de vooroordelen in de tekst onderstreep in het bovenstaande verhaal de woorden of zinnen waarin vooroorde len voorkomen oplossing met vrouwen is het altijd hetzelfde ze hebben uren nodig om zich klaar te maken met vrouwen achter het stuur weetje maar nooit de ouders van bart keurden de vriendschap tussen bart en hakim in het begin niet goed een intelligente en goedgeklede marokkaan bart had hakim enkele weken geleden gevraagd of er in marokko ook gevoetbald werd niemand had ooit

verwacht dat hij zo goed zou kunnen voetballen vlak naast het voetbalveld stond een woonwagenkamp en met zigeuners in de buurt kon je niet voorzichtig genoeg zijn

parasieten fase 3 opdracht 2 zoek de verschillende soorten vooroordelen vooroordelen kunnen in teksten op verschillende manieren tot uitdrukking komen vul de vooroordelen die je in de tekst op het spoor gekomen bent in het onderstaande schema in op de puntjes n b de vetgedrukte oplossingen kunnen in het materiaal voor de leerlingen door een stip pellijn vervangen worden schema vooroordelen categorie voorbeeld taalgebruik negatieve woorden makak vuilen turk parasiet bijvoeglijke naamwoorden een beschaafde marokkaan met een negatief effect een elegante zwarte een intelligente en goedgeklede marokkaan 24e jaargang nummer 4 maart april 1995 stereotypische voorstelling een bepaald beroep wordt aan marokkanen zijn werkloos een bepaalde groep verbonden turken zijn schoonmakers een bepaalde eigenschap wordt belgen zijn dom vrouwen zijn bang aan een bepaalde groep verbonden italianen zijn m acho s vrouwen kun nen niet met de auto rijden veralgemeningen door woorden alle marokkanen zijn onbetrouwbaar als alle altijd allemaal italianen doen altijd zo met vrouwen is het altijd hetzelfde ze hebben uren nodig om zich klaar te maken je zal merken dat je niet alle vooroordelen uit de tekst in de tabel kan inpassen sommige vooroordelen komen namelijk niet letterlijk in de tekst naar voren het gaat daarbij dan eerder om een bepaalde houding alles wat anders is wordt afgekeurd alleen wat normaal en gewoon is wordt aanvaard b v de ouders van bart keur den de vriendschap tussen bart en hakim in het begin niet goed men verwacht heel weinig van mensen die anders zijn b v niemand had ooit verwacht dat hij zo goed zou kunnen voetballen men weet vaak niets over het land van herkomst van migranten of men denkt dat het een onderontwikkeld land is 0 v bart had hakim enkele weken geleden gevraagd of er in marokko ook gevoetbald werd fase 4 opdracht verder op zoek naar vooroordelen zoek nu zelf enkele voorbeelden van vooroordelen in boeken strips tijdschriften of de krant ga eens bij jezelf na of je misschien ook over sommige mensen bepaalde ideeën hebt die eigenlijk vooroordelen zijn bronnen van der vegt op vooroordelen bekeken enschede slo 1987 leuk of niet over karikaturen en stereotypen den haag amsterdam nblc anne frank stichting 1987 ilse humblet vredestraat 43 2800 mechelen maart april 1995 nummer 4 24e jaargang nw voor basisonderwijs leesmenu een gevarieerd menu van verhalen zakelijke teksten en poëzie voor het tweede tot het zesde leerjaar de gevarieerde teksten uit de leesboeken sluiten aan bij thema s uit de kinderlijke leefwereld en zorgen voor een multi culturele kijk op de wereld de didactische begeleidingen geven een gedetailleerde lesgang en verwerkingsopdrachten per les leesboeken 590 fr didactische begeleidingen 1300 fr voor bso thematische werkmappen uit de praktijk gegroeid materiaal voor de tweede en derde graad nederlands pav en mavo er zijn titels over verschillende actuele onderwerpen film de krant natuur en milieu idolen luchtvaart muziek misdaad en straf oorlog en vrede op je gezondheid andere culturen televisie nader bekeken op zoek naar n job 680 fr per titel per set voor 5 leerlingen voor aso en tso taalkracht tien een totale taalbeschouwelijke methode 8 blokken voor de delen van de eerste graad a luisteren spreken en kijken b taal en studievaardigheid c lezen d schrijven e taalgebruik en taalbeschouwing f spelling

g dictees h tekstverwerking taalkracht tien deel 1 bronnenboek 725 fr werkmap
336 fr handleiding 1800 fr taalkracht tien deel 2 bronnenboek 788 fr werkmap
336 fr handleiding 1800 fr 7 blokken voor het derde jaar a algemene vaardigheden
b zakelijke taal c literaire taal d creatief taalgebruik e taalbeschouwing f correct
taalgebruik g dictees taalkracht tien deel 3 ter perse taalkracht tien derde graad
in voorbereiding uitgeverij de sikkel nijverheidsstraat 8 b 2390 oostmalle tel 03
309 13 30 fax 03 311 77 39